

CHECKLIST

Wat is er voor nodig om veilige plekken te creëren waar mensen met een verstandelijke beperking en/of psychiatrische problematiek in contact komen met mensen zonder een dergelijke beperking?

Z.O.Z.

CHECKLIST

Tijdens het onderzoek Netwerkondersteuning in buurt en wijk hebben de onderzoekers meerdere jaren meegelopen op laagdrempelige buurtprojecten waar (het de bedoeling is dat) mensen met een verstandelijke beperking en/of psychiatrische achtergrond in contact komen met hun buurtgenoten. Daarnaast hebben zij een groot aantal verschillende betrokkenen, waaronder de mensen zelf, en de aanwezige sociale professionals/begeleiders geïnterviewd. Eén van de speerpunten van het onderzoek was om handvatten te leveren aan sociale professionals om ontmoeting en contact tussen mensen met en zonder beperking in de buurt te stimuleren, faciliteren en waar nodig te ondersteunen.

In bijeenkomsten met deskundigen van verschillende disciplines (o.a. beleidsmedewerkers, sociaal werkers, docenten) is de volgende checklist ontstaan, met drie onderdelen en bijbehorende aspecten die nodig zijn om waardevolle, gezellige ontmoetingen te faciliteren tussen mensen met beperking en hun buurtgenoten.

DE CHECKLIST BESTAAT UIT DRIE ONDERDELEN:

1. De professional: Wat vraagt het van sociale professionals om waardevolle, gezellige ontmoetingen te faciliteren tussen mensen met een beperking en mensen zonder een dergelijke beperking?
2. De locatie (fysieke ruimte): Waar moet de locatie (de fysieke ruimte) aan voldoen om waardevolle, gezellige ontmoetingen tussen mensen met een beperking en hun buurtgenoten te ondersteunen?
3. De gemeentelijke beleidsmakers: Wat kunnen beleidsmakers van de gemeente doen om collectieve plekken en initiatieven te faciliteren waar waardevolle, gezellige ontmoetingen georganiseerd worden tussen mensen met een beperking en hun buurtgenoten?

SOCIALE PROFESSIONALS

Sociale professionals blijken de spil op de buurtprojecten te zijn. Één van de speerpunten in het onderzoek is dan ook om zicht te krijgen op wat sociale professionals (kunnen) doen om ontmoeting en contact tussen de verschillende deelnemers en bezoekers (al dan niet uit de buurt) van de buurtprojecten te stimuleren, faciliteren en waar nodig te ondersteunen.

Wat vraagt het van sociale professionals om waardevolle, gezellige ontmoetingen te faciliteren tussen mensen met een beperking en mensen zonder een dergelijke beperking?

DE PROFESSIONALS...

- Werkt met andere organisaties samen in belang van cliënt en en buurt. Onder andere met gemeente en sociaal wijkteam;
- Kan goed netwerken en promoten: 'buiten' naar 'binnen' halen;
- Initiatiefrijk en proactief op zoek naar verbindingen, naar win-win situaties;
- Is gastvrij, faciliteert een WARM WELKOM;
- Houdt het klein, dit biedt nabijheid en veiligheid;
- Is betrouwbaar en present;
- Kan organiseren en leidinggeven ;
- Coacht en helpt mensen om zelf een stap verder te zetten;
- Begeleidt bij herstel: gunt mensen te vallen en opstaan);
- Biedt vrijwilligers advies, ondersteuning en waardering;
- Kent de behoefte en wens van de cliënt met betrekking tot contact met vrijwilligers en buurtbewoners;
- Kan op verschillende niveaus communiceren;
- Kan individuele vragen aan collectieve voorzieningen verbinden: heeft parate kennis en kennis van sociale kaart;
- Verstrekt aan buurtbewoners en vrijwilligers (na overleg met cliënt) info over doelgroep, diagnose en/of beperking;
- Werkt aan draagvlak en een gezamenlijke gedeelde visie in de organisatie, m.b.t. contact tussen mensen met en zonder beperking: men ziet de waarde hiervan in.

LAAGDREMPELIGE BUURTPROJECTEN

Tijdens het meelopen van de onderzoekers op de vier laagdrempelige buurtprojecten werd het al snel duidelijk dat de locatie (als fysieke ruimte) op zichzelf erg belangrijk is voor het al dan niet (faciliteren van) ontmoetingen tussen buurtbewoners met en zonder beperking. Dit heeft onder andere te maken met toegankelijkheid, sfeer en de verschillende functies en (on)mogelijkheden van de ruimte. Deze plek moet voldoende veilig zijn voor mensen met een beperking om er te komen, maar ook open genoeg om ontmoeting plaats te laten vinden.

Waar moet de locatie (de fysieke ruimte) aan voldoen om waardevolle, gezellige ontmoetingen tussen mensen met een beperking en hun buurtgenoten te ondersteunen?

DE LOCATIE...

- Is voldoende open, maar biedt ook beschutting voor wie even géén contact wil hebben;
- Kent een divers aanbod van activiteiten;
- Heeft bij voorkeur een buitenruimte;
- Het is duidelijk waar de ingang is;
- Buiten zichtbaar wat er binnen gebeurt;
- Moet fysiek veilig zijn;
- Gebruikers/vrijwilligers/deelnemers voelen zich verantwoordelijk en eigenaar;
- Voorziet in behoefte van de buurt;
- Heeft een (sprekende, herkenbare) naam;
- De locatie moet aan PR doen, moet zichzelf promoten;
- Is centraal gelegen en goed met openbaar vervoer bereikbaar;
- Kent reuring, bijv. door een kinderboerderij, speeltuin, speel-o-theek;

BELEIDSMAKERS

Omdat de onderzochte laagdrempelige buurtprojecten vaak gefinancierd worden door gemeenten en beleidsmakers veelal een rol spelen in de opzet en mogelijkheden van buurt-ontmoetingsplekken, is in het onderzoek Netwerkondersteuning in buurt en wijk nauw samengewerkt met beleidsmakers van negen betrokken gemeenten uit de regio. Samen met hen en andere betrokkenen van deze ontmoetingsplekken is in ontwikkelbijeenkomsten gesproken over wat beleidsmedewerkers kunnen doen om buurtprojecten te faciliteren en hoe zij zich daarbij kunnen verhouden tot de betrokken zorg- en welzijnsorganisaties. Wat van belang is voor de praktijk met betrekking tot de rol van beleidsmakers en – medewerkers.

Wat kunnen beleidsmakers van de gemeente doen om collectieve plekken en initiatieven te faciliteren waar waardevolle, gezellige ontmoetingen georganiseerd worden tussen mensen met een beperking en hun buurtgenoten?

DE GEMEENTELIJKE BELEIDSMAKERS...

- Onderhouden contacten met de praktijk en komt daarvoor achter het bureau vandaan, de collectieve plekken: weten wat er speelt in de 'echte wereld';
- Kijken niet alleen naar de individuele route en bijbehorende geldstromen van individuen met een indicatie (via de Wmo, Wlz, participatiebudget et cetera), maar bieden ook financiële mogelijkheden voor collectieve plekken zoals laagdrempelige buurtprojecten;
- Gaan niet op de stoel van de professional zitten, gaan af op het plan van de professional m.b.t. de cliënt;
- Geven professionals de vrije hand en vertrouwen om te organiseren en faciliteren;
- Hebben feeling met de doelgroep (kwetsbare burgers én professionals);
- Zorgen voor een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden tussen gemeente, organisatie/professionals;
- Durven regels los te laten ten behoeve van de burger;
- Zijn betrouwbaar, o.a. door zichtbaar te zijn, door praktisch en snel te werken;
- Hebben realistische verwachtingen en goed zicht op wat er mogelijk en haalbaar is;
- Zijn budget- en regelvriendelijk voor professionals;
- Betrekken vanuit gemeentelijk niveau de buurt bij de laagdrempelige ontmoetingsplekken;
- Onderhouden verbindingen met andere (aangrenzende) gemeenten.

